

A KÖZÉPKORI VÁROS

**“AKI NEM POLGÁR (VÁROSLAKÓ),
AZ NEM IS EMBER TELJESEN.”**

**Remigo Dei Girolami domonkos barát
14. század, Firenze**

LUCCA

SAVARIA

SIENA

SZOMBATHELY

ELTÉRŐ VÁROSSZERKEZET

TIMGAD - római város

Forrás: www.socks-studio.com

LOCOROTONDO - középkori város

Forrás: www.westend61.de

A KÖZÉPKORI VÁROS RÉSZEI

SOPRON

www.slovakia.travel.hu

BÁRTFA

Forrás: www.varlexikon.hu

CARCASSONE

A KÖZÉPKORI VÁROSOK KIALAKULÁSA

(Nyugat-Európa: 11-12. SZÁZAD)

Távolsági kereskedelmi útvonalak mentén,
vásárvonalakon (Augsburg, Frankfurt, Eger)

Alföld és hegyvidék találkozásánál (Buda, Eger)

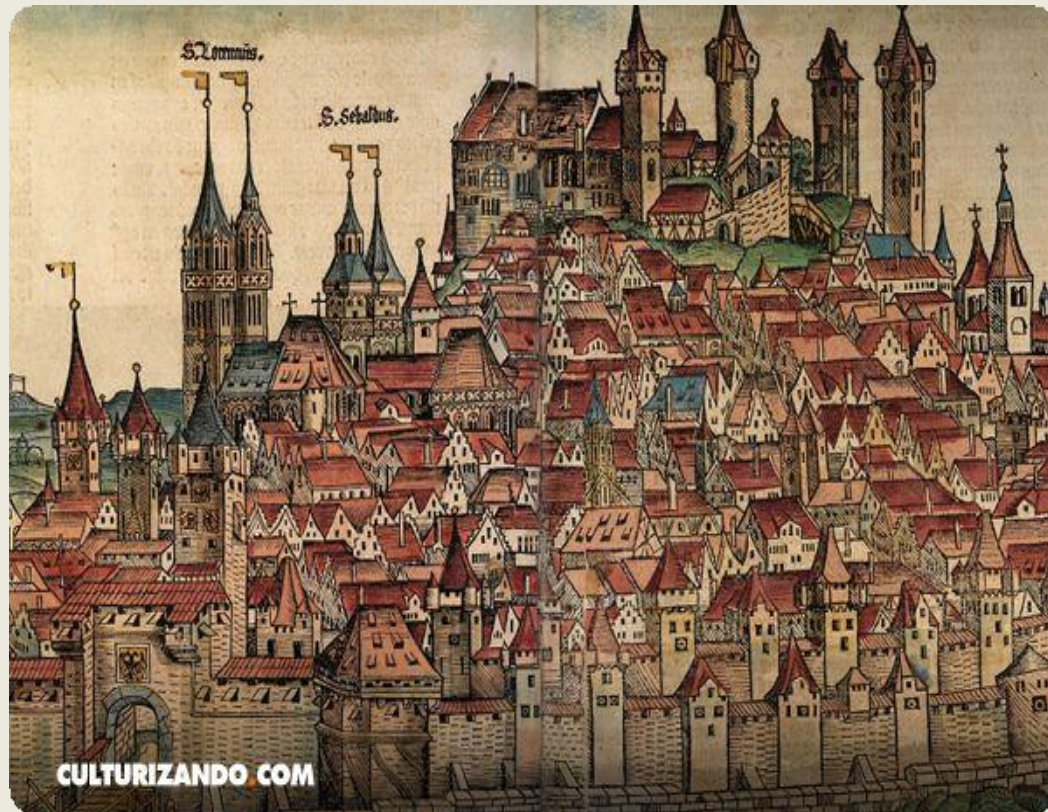
Kikötőknél, folyók átkelőhelyénél (Szeged),
folyótorkolatoknál

Egyházi központok – érseki, püspöki székhelyek
mellett
(Esztergom, Kalocsa, Pécs, Köln, Salzburg)

Uralkodói vagy földesúri erődítmények mellett
(Carcassone)

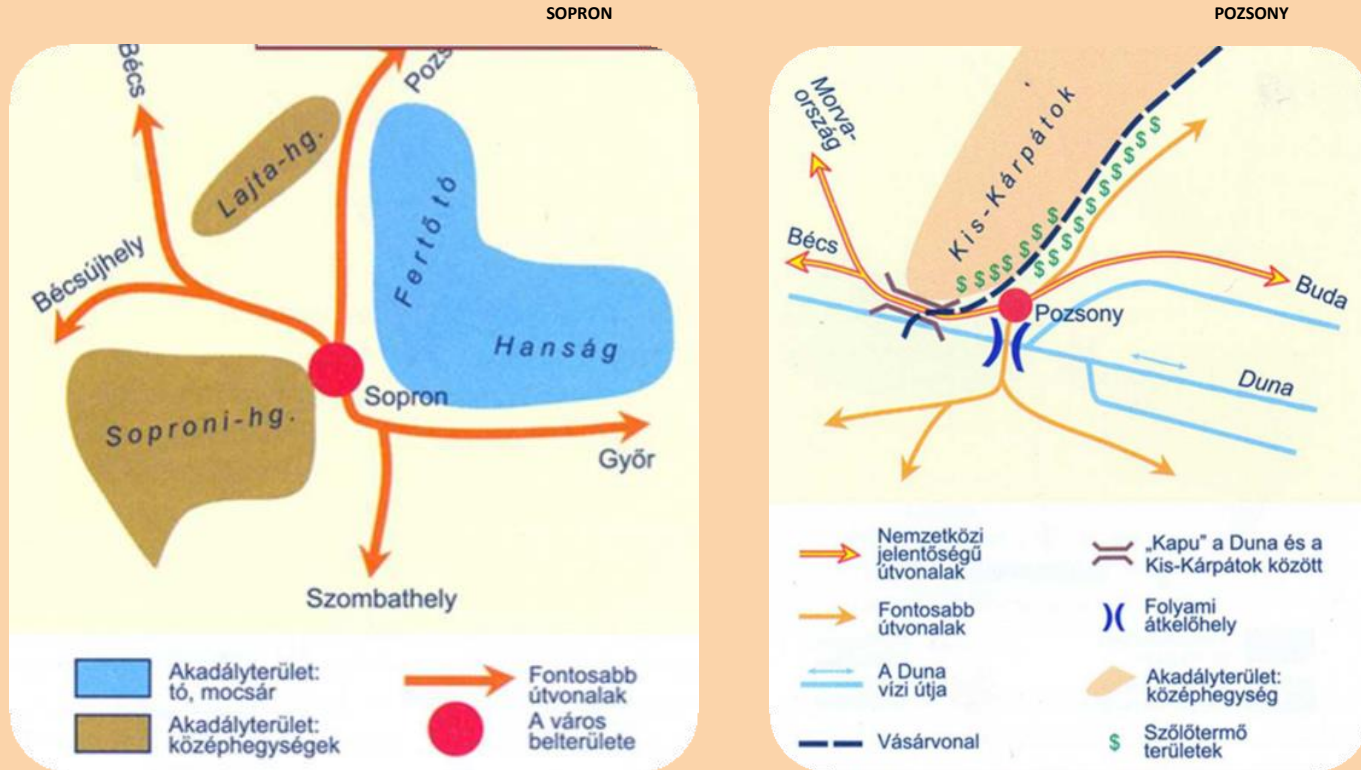
A Római Birodalom városai helyén

Nyersanyaglelőhelyek, bányák
(Körmöcbánya, Selmecbánya)

Nürnberg

A VÁROSOK FÖLDRAJZI ELHELYEZKEDÉSÉT ALAKÍTÓ TÉNYEZŐK

Rimaszombat

Heti vásáros helyek,
mezővárosok:

- Csallóközcsütörtök
- Tardoskedd
- Csütörtökhely
- Rimaszombat
- Dunaszerdahely
- Csíkszereda
- Szombathely

VÁROSI KIVÁLTSÁGOK “SZABADSÁGOK”

Jogi kiváltságok:

- nincs földesúr, közvetlenül a király alá tartoznak
- szabad bíró (polgármester), illetve más vezetők megválasztása
(autonómia)

Gazdasági kiváltságok:

- egyösszegű adózás
- vásártartás joga
- árumegállító jog

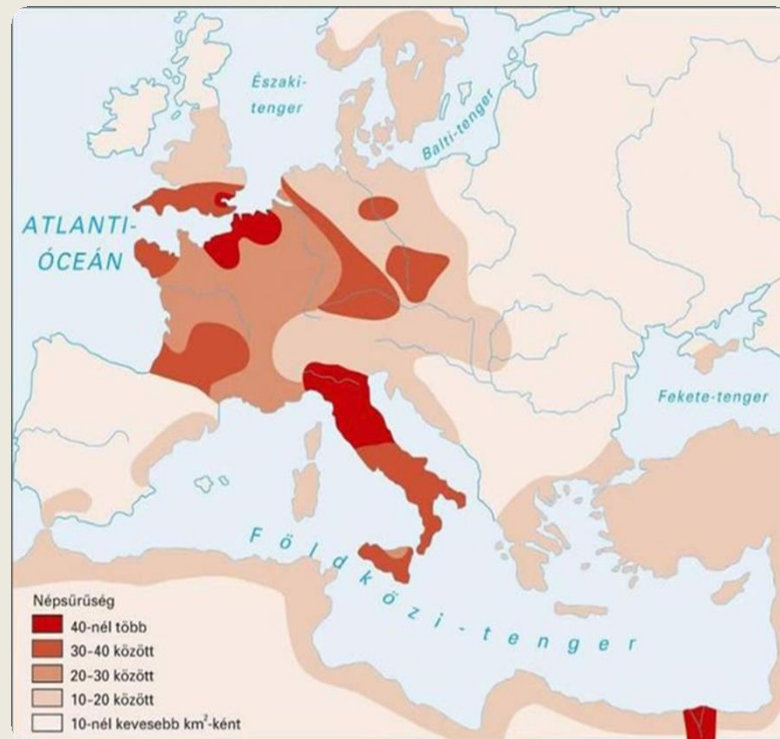
Egyházi kiváltságok:

- szabad plébánosválasztás

A jó kormányzás képe a sienai városházán

VÁROSOK LÉLEKSZÁMA, NÉPSŰRŰSÉG

VÁROSOK LÉLEKSZÁMA

<i>Jahr</i>	<i>Stadt</i>	<i>Einwohner (Schätzungen)</i>
Anfang 14. Jh.	Köln	40 000
ca. 1325	Paris	80 000
1338	Venedig	120 000
1339	Florenz	120 000
1350	Hamburg	10 000
1350	Gent	60 000
1350	Genua	60 000
1370	Prag	30 000
1387	Frankfurt a. M.	10 000
1431	Nürnberg	22 000

4 **Einwohner einiger mittelalterlicher
„Großstädte“.**

Nach: Der Große Ploetz, Freiburg³⁵2008, S. 431, und Heiner Jansen u. a., Der historische Atlas Köln. 2000 Jahre Stadtgeschichte in Karten und Bildern, Köln 2003, S. 78

Város	Lélekszám (ezer fő)	Idő
Buda	12-15	XV. sz. vége
Pest	10	XV. sz. vége
Szeged	7	XVI. sz. eleje
Brassó	6	XV. sz. vége
Kassa	4-5	XV. sz. vége
Kolozsvár	4-5	XV. sz. vége
Nagyszeben	4-5	XV. sz. vége
Pozsony	4	XV. sz. közepe
Selmecbánya	3-4	XVI. sz. közepe
Beszterce (Erdély)	3-4	XV. sz. vége
Sopron	3	XV. sz. közepe
Bártfa	3	XV. sz. közepe
Besztercebánya	3	XVI. sz. közepe
Eperjes	2-3	XV. sz. vége
Lőcse	2-3	XV. sz. vége

Feladat - forráselemzés

1. Kolozsvár kiváltságlevele – Luxemburgi Zsigmond (1405)

„Mi, Zsigmond, Isten kegyelméből Magyarország királya, elrendeljük, hogy Kolozsvár városát falakkal és tornyokkal erősíthessék meg, hogy a polgárok biztonságban gyakorolhassák mesterségeiket.

A város lakosai ezentúl bírójukat és tanácsukat maguk választhatják, s csak a királyi bíróság ítéletének engedelmeskedjenek. Senki őket jobbágyi szolgálatra ne kényszeríthesse, mert mi őket szabados és királyi városunk polgárainak nyilvánítjuk.”

Kérdés: Miben különbözött Kolozsvár polgárainak helyzete a jobbágyokétól?

2. London város szabadságlevele (I. Richárd, 1194)

„Mi, az angolok királya, biztosítjuk London város polgárainak, hogy városuk éves adóját egy összegben fizessék, és a királyi tisztségviselők a város bíráit semmilyen ügyben le ne válthassák. A város választott polgármestere és esküdtjei az ország bármely részén bíróként eljárhatnak. A város kikötőjében vámot csak a közösség beleegyezésével lehet szedni, s az áruk szabad behozatala és árusítása megengedett.”

Kérdés: Hogyan korlátozta ez a városi kiváltság a király befolyását London ügyeiben?

3. Lübeck város hanzajogi kiváltságlevele (I. Frigyes, 1226)

„Mi, a Szent Német Birodalom királya, Lübeck városát birodalmi közvetlen jog alá helyezzük. Engedélyezzük, hogy a város saját törvényét és bíróságát használja, s uralkodói igazgatásnak alá ne vettessék. Senki se állíthassa meg hajóit a Balti-tengeren, s kereskedői vámmentesen járassák a birodalom kikötőit. A város polgárai csak a saját választott tanácsuk ítéletétől függnek.”

Kérdés: Mit jelentett Lübeck számára a „birodalmi közvetlenség”?

Feladat - forráselemzés

4. Sopron város kiváltságlevele – Zsigmond király (1405)

„Tudtára adjuk mindenkinek, hogy Sopron városa hűségesen megőrizte a királyi koronát a nehéz időkben. Ezért elengedjük népének a vámszedést minden útvonalon, továbbá engedjük, hogy minden hétfőn és csütörtökön vásárt tartsanak. A városi tanács ítélete véglegesnek tekintendő mindaddig, míg a király nem dönt másként.”

Kérdés: Milyen gazdasági előnyt biztosított a vásártartási jog?

5. Párizs kiváltságlevele – IX. (Szent) Lajos (1256)

„Mi, Lajos, Franciaország királya, erősítjük Párizs polgárainak szabadságát, hogy árúik a Szajna mentén vám nélkül haladhassanak. A város mesterségei közül az egyetem tanítói és a könyvárusok kiváltságot nyernek, hogy munkájukért csak a királyi tanács számadjon nekik. A bírák választását az éves tanácsra bízuk, s a polgárok egyetértése nélkül senki hivatalba ne helyeztessék.”

Kérdés: Mi mutatja a párizsi polgárság kulturális jelentőségét ebben az oklevélben?

6. London kiváltságlevele – III. Eduárd (1358)

„Mi, az angliai király, engedjük, hogy London városa saját tanácsából polgármestert válasszon, ki egy évig viseli hivatalát, és az igazságszolgáltatásban a király nevében járjon el. A város falain belül a király embere ne kutasson, hacsak a városi tanács előzetesen engedélyt nem ad. A londoni kereskedők tengerentúli áruik vámját csökkentjük, hogy a város gazdagsága növekedjék.”

Kérdés: Milyen politikai szabadságot biztosított ez az oklevél London számára?

Feladat - forráselemzés

7. Lübeck birodalmi szabadságlevele – I. Frigyes (1226)

„Mi, Frigyes, Római Császár, tekintve Lübeck városának hű szolgálatait, megengedjük, hogy a város birodalmi közvetlen jog alatt álljon. A város uralkodói helytartók nélkül ítélkezhet, s polgárai szabadon űzhetnek tengeri kereskedelmet. Minden idegen vám és hídpénz alól őket felmentjük, hadd járassák a Balti-tenger kikötőit békében.”

Kérdés: Mit nyert Lübeck azzal, hogy „birodalmi város” lett?

8. Firenze szabadságlevele – I. Károly nápolyi király (1267)

„Mi, Károly, Szicília és Nápoly királya, megerősítjük Firenze városának régi kiváltságait. A signoriához tartozó tanács saját bírakat állíthat, és a céhek, különösen az aranyművesek, szabadságukban megerősíttetnek. A város adóit maga szedheti be a király nevében, s hat részét a közművek fenntartására fordíthatja.”

Kérdés: Miben különbözik Firenze kiváltsága a legtöbb városi oklevéltől?

“STADTLUFT MACHT FREI”
“ A VÁROSI LEVEGŐ SZABADDÁ TESZ”

“ Ha egy férfi vagy egy nő Bréma városában...egy évet és egy napot háborítatlanul eltöltött, annak, aki ezután szabadságát el akarná venni, hallgatást parancsoljanak. Neki pedig jogában áll szabadságát megtartani, minthogy az ezzel szemben fennálló jogok az említett idő alatt elévülnek. ”

(Kiváltságlevél Bréma részére, 1164)

TÁRSADALOM

Polgár: A középkorban tulajdonnal (műhely, ingatlan), rendelkező városlakó kereskedő vagy kézműves. Uralkodói kiváltság alapján, személyében szabad volt, nem állt földesúri vagy egyházi joghatóság alatt.

“Városi lakosok pedig azok, akiknek udvaruk van vagy udvarokat bérelnek fél évre, illetve 12 hónapra, teljesen, félig vagy egy negyedrészen, és más bérlőket is fogadnak be.”

(A bergeni városjogból, 13. század)

POLGÁR

PATRÍCIUSOK

Nagykereskedők, pénzemberek, több nagy értékű ingatlan tulajdonosai, társadalmi kapcsolatokkal rendelkeztek. Vezető beosztásokba kerültek.

PLEBEJUSOK

A polgárok többsége. Szegényebb, kistulajdonos réteg, polgárjoggal rendelkezett, nagyobb hatáskör nélkül.

JOGOK NÉLKÜLI BETELEPÜLŐK

2. A feladat a középkori városok társadalmához kapcsolódik. Határozza meg a források és ismeretei segítségével, milyen lehetett a jogi helyzete Augsburgban a táblázatban szereplő kitalált személyeknek! Írjon X jelet a táblázat megfelelő oszlopába! (Elemenként 0,5 pont.)

4 pont

„Ha egy idegen [...] a városba akar költözni, és ott polgárjogot szeretne nyerni, az csakis tisztességes, jó hírű és tulajonnal bíró férfi lehet.”

„Ha egy férfi vagy nő [...] a városban [...] egy évet és egy napot eltöltött, annak, aki ezután szabadságát el akarná venni, hallgatást parancsoljanak.”

„Sok kiváltságos várost láttunk, ahol a szegényeknek és a közrendűeknek a város kormányzásában semmi részük nincs. Ez ugyanis teljesen a gazdagok kezében van, akik akár vagyonuk, akár származásuk révén a polgárjoghoz jutottak.”
(Középkori jogszabály- és krónikarészletek)

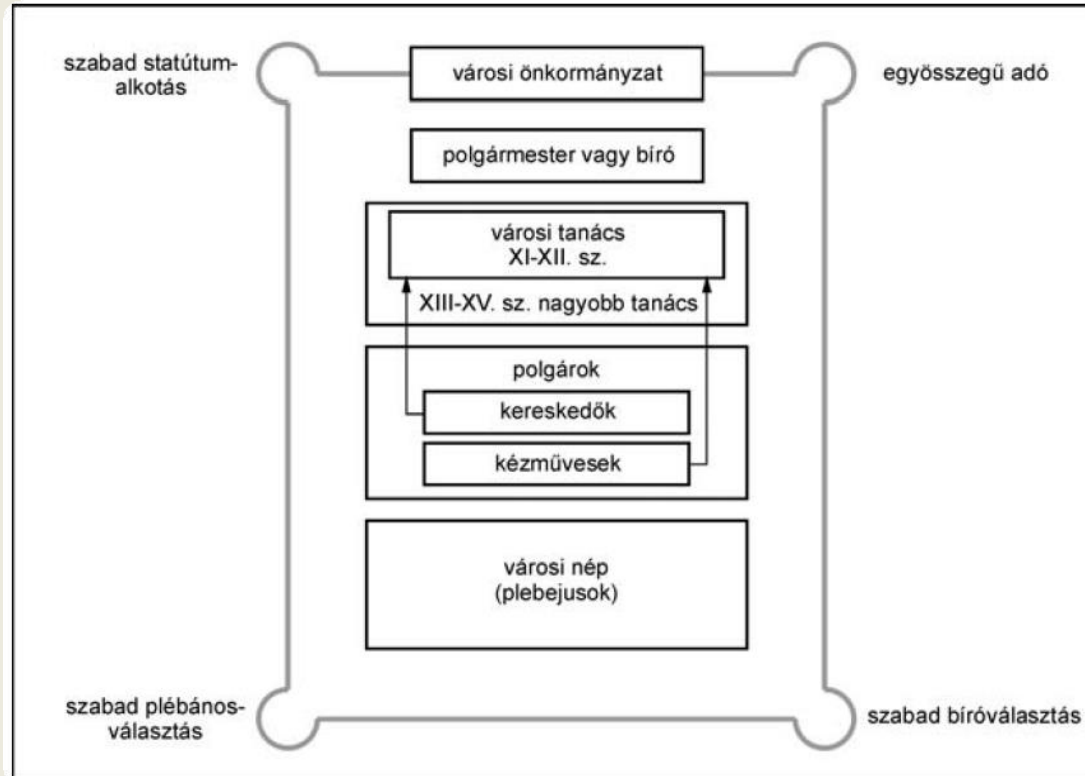
Augsburgban a középkorban a forrásokban szereplőkhöz hasonló jogszabályok voltak érvényesek. 1304-ben, karácsony előestéjén az Unikomishoz címzett fogadóban nagy a forgalom. A fogadó hátsó különtermében a következő személyek tartózkodnak:

Kitalált személyleírás	Polgárjoga van Augsburgban	Polgárjoga nincs Augsburgban, de szabad	Nem szabad
a) Ulrich az unokatestvéréhez érkezett látogatóba és egyben üzleti ügyben tárgyalni: a nürnbergi bornagykereskedését szeretné Augsburgba áttelepíteni.			
b) Hermann, Ulrich unokatestvére, a helyi kádárcéh tagja, műhelye a kádárok utcájában lévő háza földszintjén található.			
c) Martin, Ulrich augsburgi ügynöke, az ő tanácsára költözne a kereskedés Augsburgba, az alsóvárosban lakik, ahol – saját ház híján – egy pék özvegyétől bérlí az emeleti szobákat.			
d) Wendel, a fogadó csaposa és felszolgálója, a fogadó padlásszobájában lakik, tavaly húsvétkor költözött a városba egy Meiersdorf nevű faluból.			
e) Casper, Hermann rangidős legénye, egyben a mester egyetlen leányának vőlegénye, a kádár-műhely reménybeli örököse.			
f) Berchtold, Ulrich útítársa Nürnbergből, birodalmi lovag, császári megbízásból utazik a bajor herceghez, a polgármester vendégszeretetét élvez.			
g) Hannes, Berchtold lovásza, Heiligensteinben, Berchtold birtokán élő telkes gazda fia, de gyermekkorától az udvarházban él, és urát kíséri megbízásai során.			
h) Bartholomeus, az augsburgi tanács jegyzője, Hermann hívta, hogy Ulrich ügyét eléje tárják, a polgármester veje, háza a főtéren, a templommal szemben van.			

SAN GIMIGNANO

A KÖZÉPKORI VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT MŰKÖDÉSE

FÜRDŐHÁZ

Forrás: www.tti.abtk.hu

ISPOTÁLY

Forrás: www.trendmano.blog.hu

A városi élettel kapcsolatos források

1. Zsigmond király városi dekrétuma (1405, Magyarország)

„Elrendeljük, hogy a városok utcái és piacterei mindenütt tisztán tartassanak, s ha szemét vagy bűzös dolgok hevernek a házak előtt, azt a városbíró intése után az ott lakók kötelesek haladéktalanul eltávolítani. A hentesek és halárusok áruit meg kell vizsgálni, s a romlott ételt elkobozni. Akinek háza az utcára omlik, vagy annak fala veszélyt rejt, köteles egy héten belül kijavítani, különben a város emberei azt lerontják és büntetés jár érte.”

Kérdés: Milyen kép rajzolódik ki a középkori magyar városok közösségi életének szabályozottságáról e rendelet alapján?

2. Budai jogkönyv – a fürdőházak rendje (1413–1421)

„A fürdőházak mesterei felügyeljenek, hogy a fürdővizek naponta tisztítottassanak, a gyógynövényekkel fertőtlenítés a fejedelem orvosa által előírt módon történjék. Férfiak és nők ne fürödjenek együtt, és az erkölcsös viselkedést a fürdőmesterek őrizték. A fürdőben hagyott értékekért a mester felelősséggel tartozik. A fürdőházban tilos politikáról, fegyverről, vagy testületi ügyekről tanácskozni.”

Kérdés: Mit mond el ez a forrás a középkori városi fürdők társadalmi szerepéről és szabályozásáról?

3. Sopron városi statútum – az ispotályok felügyeletéről (1429)

„Ha valaki az ispotály gondozója, az a szegények és betegek javait hűséggel kezelje, s azokból csak a kórház szükségére költhessen. Aki a betegek holmiját saját hasznára fordítja, elveszti hivatalát és a városban többé ily tisztséget nem viselhet. Az ispotályban tisztaságot kell tartani, az ágyneműket havonként mosni, s mindenkor legyen ott orvos vagy borbély, hogy a betegeket ellássa.”

Kérdés: Milyen szociális feladatokat látott el a város közössége a középkorban az ispotályok működtetésével?

4. Kolozsvári városi tanács rendelete a vásárok és asszonyok jogáról (1370 körül)

„A város minden polgára, legyen az férfi vagy asszony, szabad joggal árulhatja portékáját a vásári napon, ha az nem tiltott áru. Idegen asszonyok, kik a városba jönnek, csak a kijelölt standokon árulhatnak. A mérlegek igazítását a tanács emberei felügyelik; hamis súly és mérő használata esetén a vétkes a vásárról kizáratik.”

Kérdés: Hogyan utal ez a rendelet a nők gazdasági szerepére a középkori városban?

5. London városi tanács határozata a piacok és hentesek ellenőrzéséről (1319)

„Mivel a város egészségét veszély fenyegeti a hanyag árusok miatt, a tanács parancsa szerint minden hentes, haláros és pék hetente egyszer ellenőriztessék. Aki romlott vagy fertőzött árut kínál, annak portékáját a városi örök tűzre vetik. Az utcákban felgyülemlett trágyát a polgárok saját költségükön kötelesek kocsival kivinni a városhatáron kívülre, nehogy a betegségek elterjedjenek.”

Kérdés: Milyen közegészségügyi szemlélet tükröződik ebben a középkori londoni rendeletben?

6. Firenzei statútum az építkezés és tűzrend végett (1296)

„Senki ne építsen faházat a városhatáron belül, hogy a tűzvész kára elkerülhető legyen. Új ház építésekor a falak kőből és mészből készüljenek,

s az utcavonalat pontosan tartani kell, hogy a közlekedés szabad maradjon. A város mesterei évente kétszer bejárják az utcákat, és a veszélyes, romló épületeket elbontatják.”

Kérdés: Milyen kapcsolat figyelhető meg a középkori várostervezés, a biztonság és a hatósági ellenőrzés között?

7. York város tanácsi rendelet (13– 14. sz.)

„A város kapuit napnyugtakor le kell zárni, éjszaka senki sem léphet be engedély nélkül. A kapukat örök felügyelik, akik minden belépőt regisztrálnak, és biztosítják a rendet. Akinek nincs engedélye, azt visszafordítják vagy őrizetbe veszik.”

Kérdés: Milyen céllal hozta a városi tanács a fenti rendeletet? Mit árul el a város életéről?

8. Coventry városi tanács rendelete (1421)

„A sertések kószálása az utcákon tilos; az utcai kacsákat elkobozzák. A város sertésgondozója köteles az állatokat a város körüli legelőkre terelni, és az összes trágyát a kijelölt dunghillekre szállítani.”

Kérdés: Miért hozták ezt a szabályt, mit árul el a város életéről?

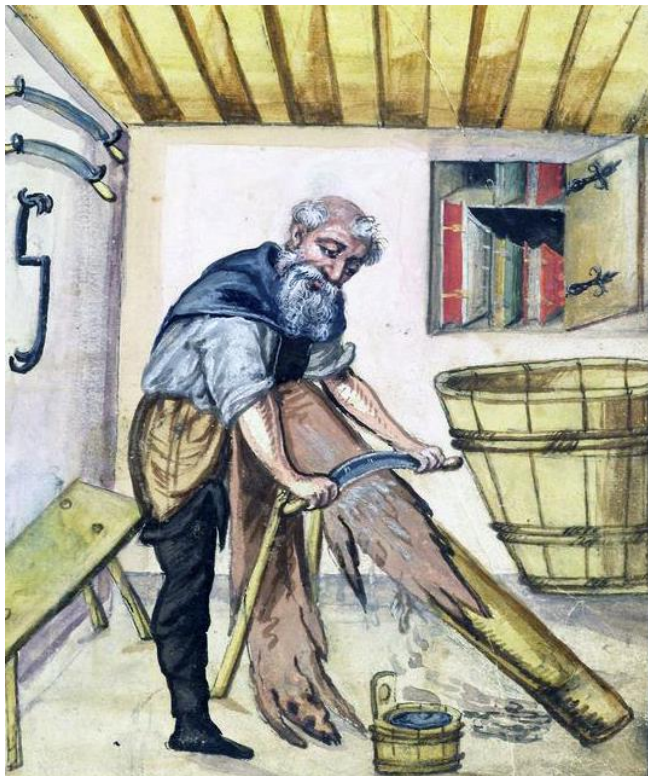
A CÉHEK ÉS A VÁROSI IPAR

CÉHES CÍMEREK CSEHORSZÁGBAN

Forrás: lakberendezes.hu

MI A CÉH?

Azonos mesterséget űző iparosok érdekvédelmi szervezete.

Kontár: céhen kívüli iparúzó.

A CÉHEK MŰKÖDÉSE

Forrás: lakberendezes.hu

Szabályozott

- Az áru mennyisége
- Az áru minősége
- Az áru ára
- A használt eszközök száma
- Alkalmazott munkaerő létszáma
- A munkaidő hossza
- A piacok felosztása (ki, mit, hol mennyit árulhat)

A szabályozások célja:
A VERSENY KORLÁTOZÁSA
és a céhmesterek tisztas megélhetése

Forrás: pngegg.com

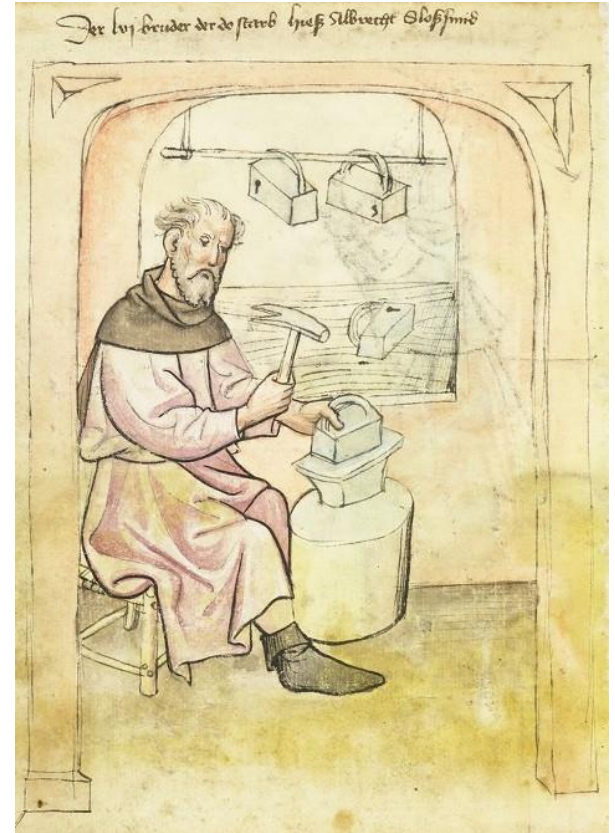
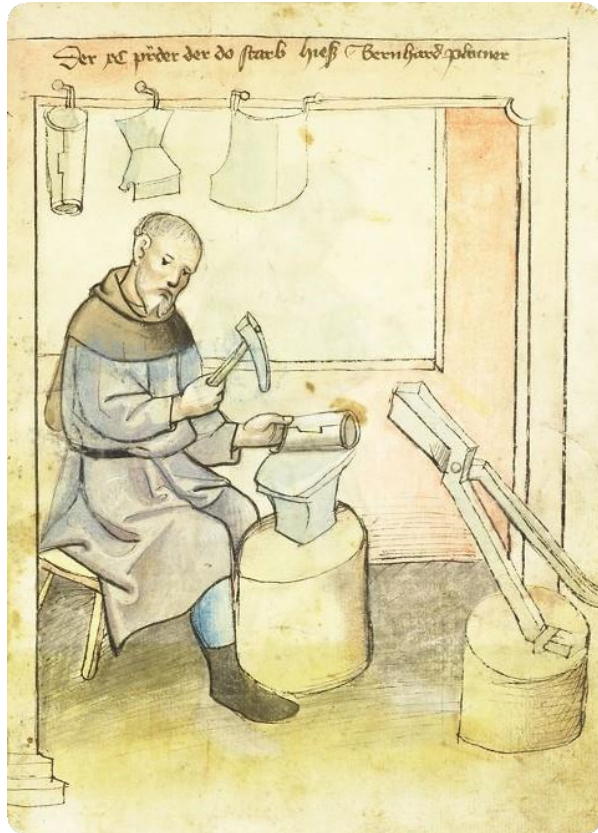
Szerepük

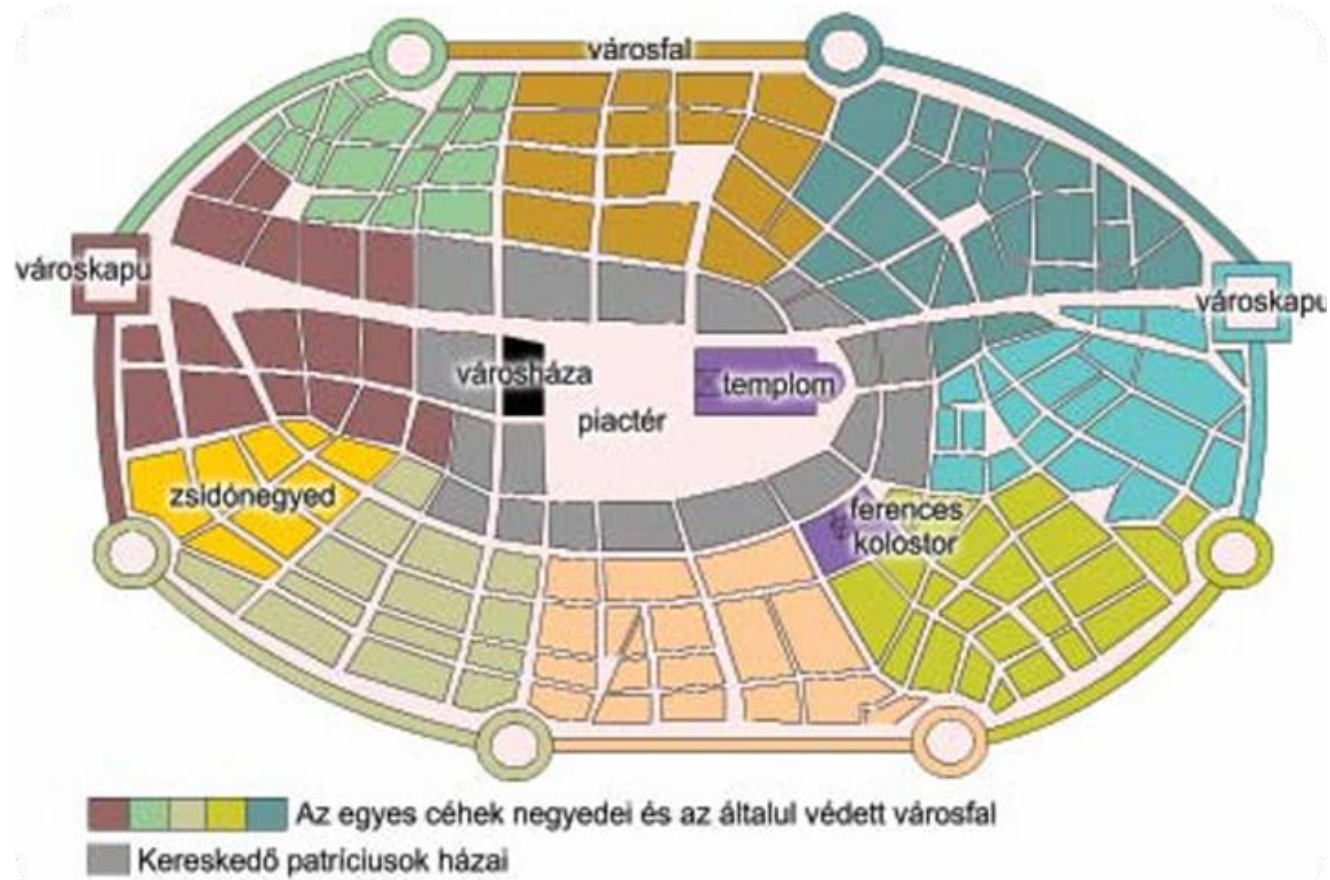
- Érdekvédelem
- A piac szabályozása
- A minőségi termelés biztosítása
- Képzés
- Segélyezés
- Védelmi szerep

Milyen mesterek készítenek fából a tárgyakat?

Milyen mesterek készítik fémekből a tárgyakat?

SEGESVÁR FALAK, BÁSTYÁK

SEGESVÁR

SEGESVÁR

Mester

A céh élén áll. A műhely, a szerszámok, a nyersanyag, a bevétel tulajdonosa. Minden műhely egyben bolt is.

Lakoma

Mesterremek

Legény

Képzett iparos, kitanulta a szakmát, de nincs saját műhelye (műhelyenként 1-2 legény).

Inas

A szakmát tanulja, (átlagosan 7 év). Erős személyi függés, fizetés nincs. Katonai szolgálatot is elláttak.

CÉHLÁDA

Forrás: www.sajat-szines-vilag.blogspot.com <http://sajat-szinesvilag.blogspot.com/2015/04/a-ceh-es-manufaktura-az-egyedimunkak.html>

Feladat - csoportmunka, forráselemzés

1. csoport – Szabó céh, Kolozsvár (1578)

Források:

1. „Senki, akár mester, akár legény, ne dolgozzék vasárnap, sem ünnepeken, kiváltképpen Szent Mihály és Szent István napján, mert az Isten napja dologtól való megtartóztatásra való.”
2. „A mester tartozik az inasát három esztendeig hüen tanítani, ellátni étellel, ruhával és fedéllel; s ha az inas rest vagy engedetlen, a mester jogosan meginteti, de testi fenyítéket nem használhat.”
3. „Az inas, midőn patrónusához szegődik, szülőjének, vagy ha az nincs, gyámjának kezével adatván, három esztendeig ne változtassa mesterét. Ha idejekorán megszökik, sehol másutt ne vétessék fel.”
4. „Ha bármely testvérünk beteg vagy munkaképtelen lesz, a céh ládájából hetente egy összegben támogatás jár neki, amíg fel nem gyógyul, s ha el nem távozik az országból. Azt, ki feledékenyen vagy tétlenül él, a segély nem illeti.”
(Kolozsvár, 1578 – MNL OL, C 29, Papp László: Erdélyi céhlevelek, 1942)

Kérdések:

1. Milyen napokon volt tilos dolgozni?
2. Milyen kötelezettsége volt a mesternek az inas iránt?
3. Ki írta alá az inas szerződést, és miért?
4. Mit nem tehetett az inas három év alatt?
5. Hogyan támogatták a céhtagokat?

2. Csoport – Csizmadia céh, Nagyszombat (1641)

Források:

1. „Legény, ki mesterével civódik, és szemtelen szót ejt, fizessen egy font viaszt a ládába, s kérjen bűnbocsánatot a céh előtt.
2. „Aki a város falaira várőri szolgálatba parancsoltatik, a céh ládjából kenyeret és sört kaphat; semmi mester szolgálat nélkül fel nem menthető.”
3. „Aki a munkát nem a szabott mérték szerint készíti, csizmát túl vékonyra vagy bocskort feslett bőrrrel ad el, fizessen három dénárt és javítsa meg az árut saját költségén.”
4. „A céhládába minden mester fizet évente meghatározott összeget, ebből gyertyát és kenyeret vesznek a betegeinknek, s alamizsnát adnak, ha özvegy és árva házukba jő.”

(Nagyszombat, 1641 – MNL OL, Iványi Béla: Régi magyar iparjogszabályok, 1906)

Kérdése:

1. Mit kellett tennie a legénynek, ha megsértette mesterét?
2. Hogyan támogatta a céh a katonai szolgálatot?
3. Miért tiltották a „feslett bőr” használatát?
4. Mit kellett tennie a hibás árut készítő mesternek?
5. Miért volt fontos az özvegy és az árva támogatása?

3. csoport – Kovács céh, Kecskemét (1653)

Források:

1. „A mesterséget csak az űzheti, aki a céh tagjai közé tartozik. A kontárt, ki mester nélkül dolgozik, a tanács és a céh közösen megbünteti.”
2. „Ha kovácsmester rostélyt, szekeret vagy kapát készít, azt a céhmestereknek meg kell tekinteni, s ha selejtes, újra kell csináltatni.”
3. „Ha kovács legény az estebéd után ismét vasat vesz, s abban kárt tesz, a mester kárt nem térít, mert tilos az éjjeli működés. A mester felel csak a nappali munkáért.”
4. „Aki tűzben megégeti kezét, vagy kalapácsütés miatt elveszti erejét, a mesterek közül hárman meglátogatják, és napi segélyt rendelnek neki, amíg ismét dolgozhat.”
(Kecskemét, 1653 – Gyárfás István: Kecskemét város története, 1878)

Kérdések:

1. Kik dolgozhattak a városban kovácsként?
2. Ki ellenőrizte a kész munkákat?
3. Miért tiltották az éjszakai kovácsolást?
4. Ki felelt a hibáért, ha az éjjel készült munka megsérült?
5. Miért volt fontos az özvegy és az árva támogatása?
6. Hogyan működött a segélyezés?

4. csoport – Pék céh, Sopron (1523)

Források:

1. „Minden pék köteles a kenyér súlyát a város által rendelt mérték szerint megtartani. Ha könnyebbet süt, fizessen két dénárt, ha többet, el nem adhatja, hanem a szegényeknek adja.”
2. „Minden vasárnap reggel a pékmesterek a tanácsnál jelentik, hány zsák lisztet öröltek és keverték, hogy senki mértéken felül ne nyerészkedjék.”
3. „Aki vasárnap munkálkodik, vagy éjnek idején lisztet kever, hogy előbbre jusson, azt a többiek megintik, mert minden mester egyaránt illendő időben süssön, hogy igaz versenyben legyenek.”
4. „A céhládába minden mester fizet évente meghatározott összeget, ebből gyertyát és kenyeret vesznek a betegeknek, s alamizsnát adnak, ha özvegy és árva házukba jő.”
(Sopron, 1523 – Arcanum, DH 39114; Kubinyi András: Város, jog, gazdaság, 1983)

Kérdések:

1. Ki határozta meg a kenyér súlyát és mértékét?
2. Mit kellett tenni, ha valaki könnyebb kenyeret sütött?
3. Miért kellett jelenteni a lisztmennyiséget hetente?
4. Mit tiltott a szabály az „éjjeli keverésről”?
5. Hogyan működött a segélyezés?

5. csoport – Párizsi takácscéh (13. század)

Források:

1., „Minden takács házában tarthatja egy testvérét és egy unokaöccsét. Mindegyikük számára két-két széles és egy keskeny szövőszéket tarthat a házában.”

2., „Minden takácsmester csak egy tanulót tarthat a házában. A tanuló megválthatja magát a szolgálat alól, ha a mester beleegyezik, de csakis négy év leszolgálása után. De a mester sem tovább nem adhatja, sem meg nem válhat tőle, ha tanulója a négy esztendőt le nem szolgálta.”

3., „Az atyamester és két, három vagy négy esküdt köteles ellenőrizni, hogy a mester elegendő vagyonnal és tudással rendelkezik-e, hogy tanulót fogadhasson.”

4., „Minden posztónak tiszta gyapjúból kell lennie, és ugyanolyan jónak az elején, mint a közepén.”

5., „A céh tagjai közül senki sem kezdheti a munkát napfelkelte előtt. A takács segédek hagyják abba a munkát, mihelyt a vecsernyére hívó harang megszólal, bármely plébánia területén dolgoznak is.”

(Száray Miklós Történelem 9. tankönyv, 111. oldal, OFI 2020)

Kérdések:

1. Ki dolgozhatott egy takácsmester házában és hány szövőszéket tarthatott?
2. Mit tiltott a szabály a szövőszékek elhelyezéséről?
3. Hány tanulót tarthatott egy mester, és meddig volt köteles magánál tartani?
4. Ki dönthette el, hogy a mester tarthat-e tanulót?
5. Milyen minőségi követelményt írt elő a szabályzat a készített posztóra?
6. Mikor kezdhették és meddig folytathatták a munkát a takácsok?

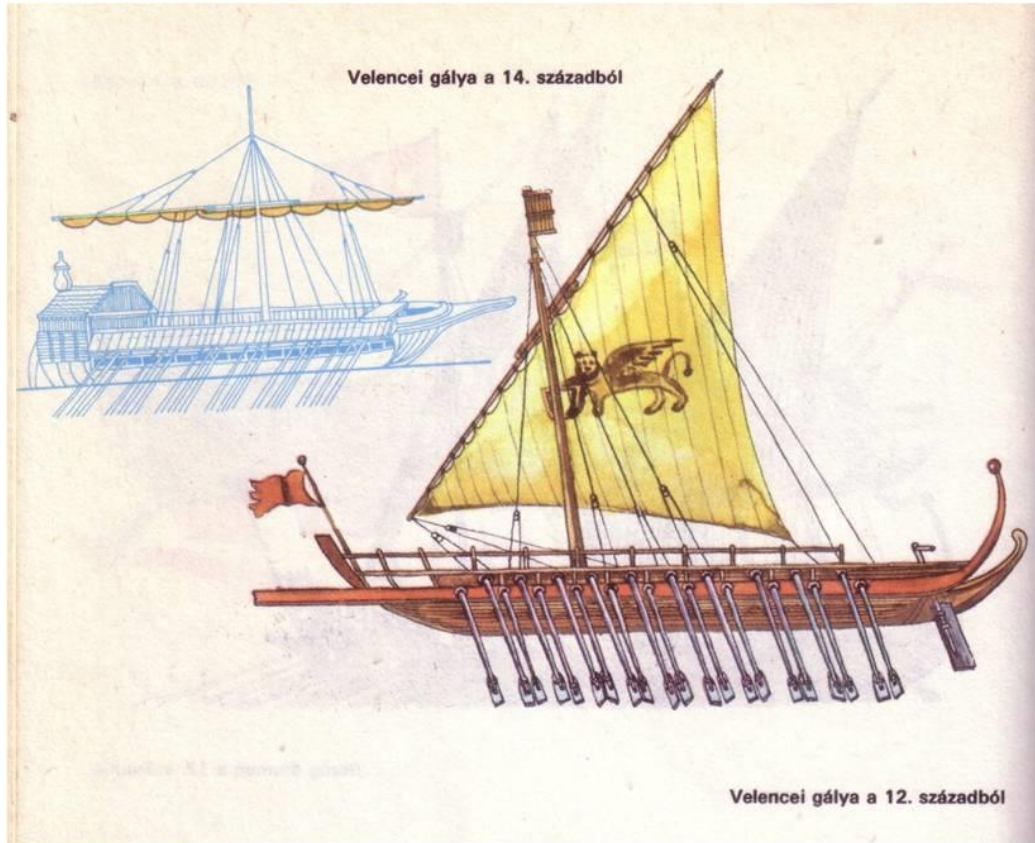
Lübeck

TÁVOLSÁGI KERESKEDELEM

- A **levantei** kereskedelem (Velence, Genova, Pisa) keleti luxuscikkeket (pl. fűszerek, elefántcsont, selyem, üveg, papír) szállított a Földközi-tengeren.
- Az 1161-ben alapított **Hanza** szövetség (Hamburg, Bréma, Lübeck), nyugati iparcikkokkal (flandriai posztó, fémáru, fegyverek) és kelet-európai nyersanyagokkal (viasz, prém, bőr, fa, sózott hal) kereskedett a Londont és Novgorodot összekötő útvonalon (az Északi- és Balti-tengeren).
- **Milánó** kereskedői szárazföldi útvonalon juttatták el Dél-Németországba a levantei árut.
- a **champegne-i** vásárokon a nyugat-európai és az itáliai áruk cseréltek gazdát.

VELENCEI GÁLYA

<https://bencsik.rs3.hu>

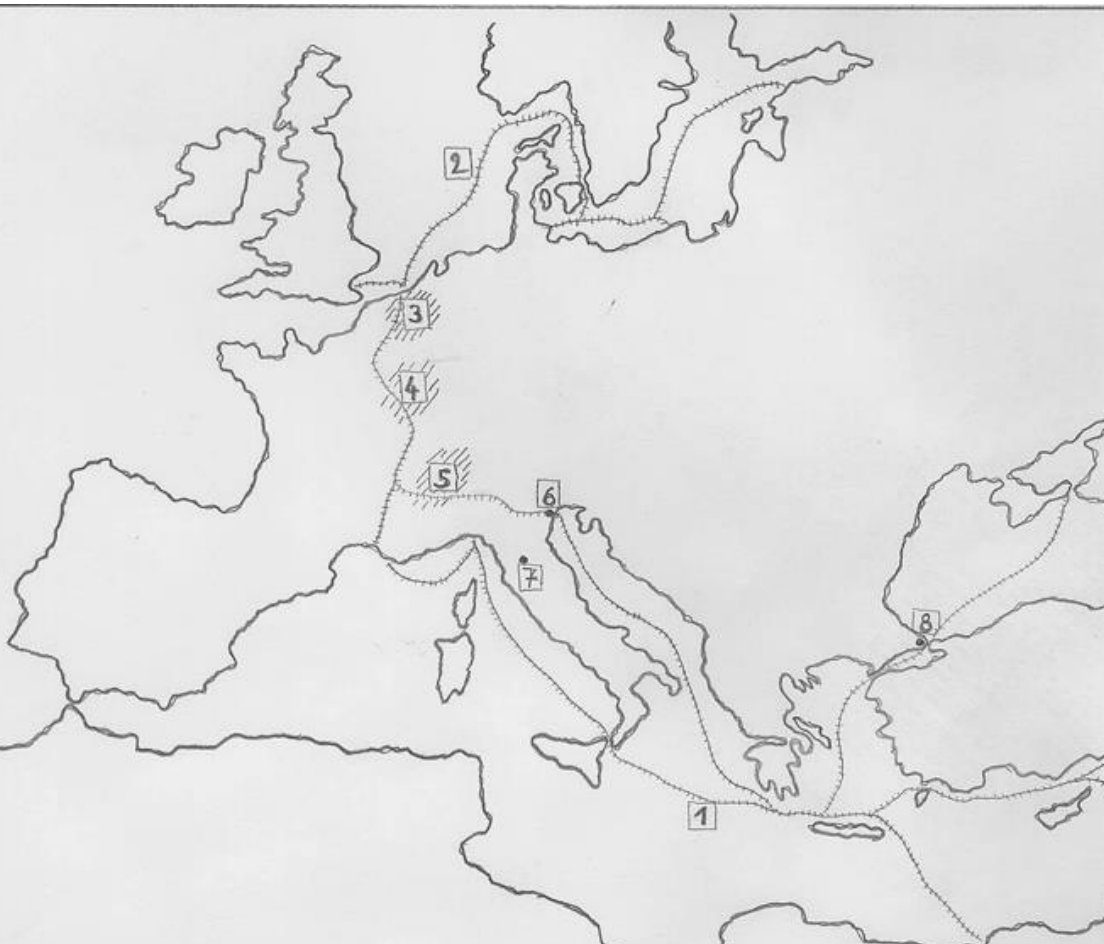
KOGGE

<https://www.medieval.eu>

Azonosítsa a középkori kereskedelem főbb helyszíneit!

Írja a térképen látható számokat a táblázat megfelelő mezőibe! Két mező üresen marad.

útvonal, terület, város	szám
a) Champagne	
b) Firenze	
c) Konstantinápoly	
d) A svájci hágók	
e) Róma	
f) A levantei kereskedelem útvonala	
g) Flandria	
h) Velence	
i) A Hanza-kereskedelem útvonala	
j) A Selyemút	